UTLANDS-KRÖNIKAN

Laski-processen

Under 1945 års engelska valkampanj hörde professor Harold Laski, ordföranden i arbetarpartiets exekutivråd, till de flitigaste agitatorerna. Den 16 juni höll han föredrag i den lilla staden Newark och svarade enligt engelsk sed i samband härmed på en del mer eller mindre lömska frågor, med vilka motståndare avbröt föredraget. I en rad referat av mötet, bland annat i Londons största tidning, Daily Express, påstods att Laski uppmanat till revolution. Under föredraget hade han sagt att vissa reformer var nödvändiga och att "om vi icke kan få dem i gott, kommer vi att använda våld för att genomdriva dem". Vid denna punkt avbröts han av en närvarande konservativ partifunktionär med orden: "Ni uppmanar ju till revolution." Laski svarade: "Om vi inte kan få de reformer vi önskar, skall vi inte tveka att använda våld, även om det betyder revolution." Saken väckte stort uppseende; på konservativt håll uttalades Laskis uppträdande — liksom många gånger förut — i polemiken mot arbetarpartiet.

Laski svarade med att förneka de yttranden som tillskrivits honom och tog den 20 och 22 juni 1945 ut stämning på Daily Express och flera andra tidningar. Han begärde hårvid ersättning för ärekränkning under hävdande av att referaten var felaktiga och att tidningarna i själva verket med orätt beskyllt honom för brottsliga avsikter. Rättegången ägde rum först i slutet av förra året inför den engelske överdomaren (Lord chief justice) och en särskild jury på sju personer. Ett fullständigt referat har nyligen publicerats av Daily Express; en sammanfattning av detta ges av Th. Thorsteinsson i det senaste häftet av den danska tidskriften "Juristen".

Under rättegången upptogs ett stort antal vittnesmål om vad som förekommit vid mötet i Newark; i det hela tycktes dessa utsagor visa att Laski i varje fall sagt något som i hög grad liknade vad de inrättade tidningarna lagt i hans mun. Men därjämte blev hela Laskis författarskap granskat från synpunkten av hans ställningstagande till revolutionstanken. Daily Express advokat, sir Patrick Hastings, använde flera timmar (66 sidor i rättegångsreferatet) för att korsförhöra Laski på denna punkt. Hastings sökte visa att enligt Laskis mening våld skulle vara praktiskt taget oförsvarligt för att uppnå de av Laski uppställda målen och att i detta fall våld vore berättigat. Laski gjorde häremot gällande att han endast analyserat det faktiska läget och icke uppmanat till våld, att han utgått från att våldsanvändningen skulle komma från de besittandes sida och att i ett sådant läge arbetarna vore berättigade till motstånd couv. För den som läst de skrifter varom här är fråga — såsom Democracy in crisis, The state in theory and practice och Reflections on the revolution of our time — synes det uppenbart att Laski med all möjlig advokatyr sökte komma från vad han tidigare sagt. Hela Laskis åskriftställarskap sedan tjugu år får sin skrivgrund av tanken att en socialistisk omgestaltning av samhället är nödvändig men samtidigt icke kan genomföras blott med fredliga och lagliga medel. Laskis vetenskapliga insatser förreter sedan länge ingta tecken på förnyelse; i fall våld — är en taktik som inte gärna kan lura någon.

Processen slutade med totalt nederlag för Laski; hans beskyllningar mot vederbörande tidningar förklarades ogrundade, och han dömdes att betala rättegångskostnaderna. Hans redan förut obetydliga inflytande som praktisk politiker torde därmed ytterligare ha reducerats.

Det bör tilläggas att Laskis lätt camouflerade revolutionspropaganda inte är representativ för det brittiska arbetarpartiet; endast en liten grupp inom detta parti har fallit hans åsikter. Inom svensk socialdemokrati torde uttalanden av Laski ge föga intresse, blott inte ha förekommit på senare tid. Att en rad svenska socialdemokrater reservationslöst prisade "Vår vita revolution" beroddde därvidlag på bristande analys av bokens innehåll, inte på anslutning till Laskis uppfattning.

H. T—n

Av KSV Plåt-profiljärn och Geringsaxar

finnes av en händelse ett mindre antal på lager för omgående leverans.

Förtillvis utförande i högklassigt material.

Korp & Söners Verkstäder
VANERSBORG
Tel. 569 - 659 - 1869 (växel)

Tyskar tvångsuttas till urangruvorna, ny flyktväg väntas

FRANKFURT, söndag.

TT från Reuter. Sovjetmyndigheterna i Tyskland rekryterar ytterligare 20.000 man för arbete i urangruvorna i Erzgebirge i Sydöstra Sachsland, uppger den amerikanskliberalt-orienterade Frankfurttidningen Neue Zeitung.

Militärförvaltningen har i hemliga order uppmanat arbetsförmedlingarna i Sovjetzonen att skaffa fram folk. Alla män mellan 16 och 45 år berörs av tvångsutskrivningen. Hela befolkningen skall förkramas för att man skall få fram män som passar för arbete i gruvorna. Man väntar att orderna skall resultera i en ny flyktingvåg från östzonen. Vid de tidigare tvångsutskrivningarna för arbete i uranguvorna flydde tusentals invånare i östzonen på illegal väg till västzonerna.

Bulgariska trupper har sammandragits vid Greklands gräns

ATEN, söndag.

TT från Reuter. Bulgariska trupper koncentreras längs den grekiska gränsen, förklarade en talesman för den grekiska generalstaben på söndagen. Han räknade emellertid icke med någon "överrumplingsaktion" mot grekerna.

På fredagskvällen återgav den liberala tidningen Makedonia uppgifter från "tillförlitligt militärt håll" att Bulgarien hade fört trupper från det jugoslavisk-bulgariska gränsområdet till den grekiska gränsen.

Talesmannen, som deltagit i den två dagar långa militärkonferensen i Saloniki vid vilken generalstabschefen, general Ventiris, varit närvarande, erkände att läget i Thrakien förskärmats. Han tillade emellertid att de regulära styrkorna har läget i sin hand.

Greklands nordgränser skall spärras, meddelade talesmannen vidare. Den grekiska armén skulle kunna kuva varje "fri zon" som gerillaledarna håller på fyrtiåtta timmar. Han gjorde gällande att gerillastyrkorna får hjälp av Greklands grannar i norr. Hjälpen är lika fullständig som om det gällde vederbördande landa egna soldater, sade han.

Hermine förgiftades, tror USA-polisen

— Privat till Dagens Nyheter. —

BERLIN, söndag.

UP. Amerikanska arméns kriminalavdelning kommer av tyngarna att begära noggrann undersökning av förhållandena kring exhalser Willhelms åska Hermine. Vissa rapporter har nämligen gjort gällande att hon dött av förgiftning sedan tjuvar bortfört tyska krutjeveler värda omkring sju miljoner kronor.

Undersökningsmännen är speciellt intresserade av en tebjudning som Hermine anordnat i tisdags. Sagesmannen var gäst vid denna bjudning och antyder att någon kan ha lagt gift i den avlidnas tekopp. Man tror att mordet — om det är ett sådant — kan ha berott på att exhejmannen fått reda på att en av gästerna kände till krutjuvarnas hemliga gömställe inom den amerikanska zonen i Berlin.

Särskilt intresserad är man av en viss Fräulein Herbet, som var med vid tebjudningen. Hon förnekar emellertid all kännedom om juvelerna.

Tågkatastrofen i England

Räddningsmanskapet i arbete på platsen för lördagens svåra tågkatastrof utanför Doncaster i Yorkshire, där två tåg, fullsatta med weekendfirare, körde ihop. Flera av vagnarna splittrades i småsmulor. Ytterligare två av de skadade dog på söndagen, och många sövar mellan liv och död.

Attlee säker på framgång men tunga offer förestår

LONDON, söndag.

UP och TT. "Det är inte lätt det jag nu måste säga er. Jag kommer att tala uppriktigt och rakt på sak, och jag ber er lyssna till slut. Tänk sedan över vad jag sagt. Det rör er alla, utan undantag." Så började premiärminister Attlee sitt radiotal på söndagskvällen, vilket han manade det brittiska folket att göra en samfälld kraftansträngning för att genomföra den "allmänna plan" som regeringen framlagt i syfte att övervinna Storbritanniens ekonomiska kris.

— Jag är säker på framgång, sade han. Vårt lands naturtillgångar och folkets skicklighet och flit är stora nog att tillförsäkra oss segern, om de utnyttjas till fullo.

Det blir emellertid nödvändigt att göra uppoffringar, arbeta hårt, öka arbetstiden och kanske uppskjuta krav på höjd lön och förbättrade omständigheter i övrigt. Storbritannien befinner sig i ett lika allvarligt läge som någonsin i sin historia. Ved som krävs av det brittiska folket är: 1) att minska importutgifterna, även om det medför tunga offer för alla medborgare; 2) att öka den inhemska livsmedelsproduktionen; 3) att göra transportväsendet fullt effektivt; 4) att producera mera varor för export.

Jag vet att denna plan, som i stora drag har framlagts av regeringen, betyder avkrigheter för oss alla, men det är nödvändigt med hela nationens förenade ansträngningar för att den skall kunna genomföras, fortsatte Attlee. Man kan inte räkna med att alla detaljuppgifter skall vara klara genast. De måste arbetas ut efter hand som planen sätts i verket.

Regeringen är beslutet att använda möjligt lätta offren delas lika av alla. Därför begärde den fullmakter, som inte är mer omfattande än dem regeringen fick år 1945, men som är bättre anpassade till det nuvarande krisläget.

Attlee slutade: "Den kraftansträngning som krävs av nationen är jämförlig med den som gjordes under kriget. Vi kan inte lita enbart till den hjälp som de andra medlemmarna av det brittiska samväldet har givit oss och fortfarande ger oss så generöst. Även om våra vänner i Amerika utformar planer på att återge Europa välstånd, är det nödvändigt för oss att stå på egna fötter."

Pressen missnöjd med krisplanen.

LONDON, söndag.

TT från Reuter. Både vänster- och högertidningarna ger uttryck åt missnöje med regeringens krisplan.

Vänstertidningen People framhåller att Storbritannien icke kan konkurrera med Amerika på massproduktionens område. Storbritannierna enda hopp består i en intimare samverkan med imperiet. Den osvabiägiga News of the World hyllar Attlee för hans djurlighet, men frågar om han verkligen är den man som nationen är i så förtvivlat stort behov av. Värre, icke Bevin eller Morrison endast på en kalleke och ett tillfälligt frågne tidningen.

Storbritanniens problem skulle oerhört förenklas om vi levde anspråkslöst självförsörjande, utan något större intresse för världshandeln, skriver den konservativa Observer. Men på sådan basis skulle vi glunka ned till samma nivå som ett balkanskt jordbruksland.

Pravda: USA-länet snara kring Englands hals.

MOSKVA, söndag.

TT från TASS. Alla de siffror som Attlee framlade i sitt tal i underhuset utgör ett övertygande bevis på att det amerikanska länet till Storbritannien i stället för att hjälpa Storbritanniens ekonomiska läge har blivit till en snara kring halsen på Englands ekonomi, en snara som dras till hårdare och hårdare i samma mån som lånets tunga villkor skall uppfyllas, skriver Pravdas utrikespolitiske redaktör, Piktorov.

Jordenruntflygaren somnade, höll på att köra mot berg

CHICAGO, söndag (UP och TT fr. Reuter).

Jordenruntflygaren William Odom var under sista etappen, då trötheten började ta överhand, nära att kollidera med ett över 6.000 m högt berg, men vaknade i sista stund och hann avvärja en katastrof. Planet befann sig då på något över 5.000 m:s höjd. Innan Odom hade alumrade till förg han på nära 7.000 m:s höjd, och just då blev det fel på den automatiska piloten, så att planet tuppade bröd.

Starten skedde kl. 17.35 i torsdags, och kl. 18.59 på söndagen passerade det omloppsbana planet "Reynolds Bombshell" kontrolltornet vid Douglasflygplatsen utanför Chicago. Den exakta tiden för den 31.614 km långa flygsträckan var alltså, 73 timmar och 6 minuter, det vill säga betydligt mindre än hälften av det tidigare rekordet, som sattes av Wiley Post år 1933 och som lydde på 186 timmar och 50 minuter. Genomsnittshastigheten uppgick till 431 km/tim., mellanlandningarna inräknade.

Kapten Odom mottogs av en stor folkskara, bland vilken hans hustru och två barn samt miljonären och pennfabrikanten Milton Reynolds befann sig.

Han berättade att han var dödstrött efter att ha flugit så gott som hela tiden utan att sova. Internerat med bergöppen inträffade i Alaska. Jag kände mig konstig i magen en lång stund efteråt, sade han.

I den ombygda amerikanska stridsmaskinen — "Reynolds Bombshell" —, samma plan som det han tidigare satt rekord med tillsammans med pennfabrikanten Reynolds för någon tid sedan, alog Odom också den kände mångmiljonären, filmproducenten och flygplanskonstruktören Howard Hughes inofficiella rekord med över 13 timmar.

Parflygning jorden runt startad.

NEW YORK, söndag.

UP. Sida vid sida runt jorden ämnar sig två amerikanska flygare, George Truman från Saskatchewan i Kanada och Clifford Evans från Washington. De flyger var sin liten "Piper Cub", som har endast en femtedel av motorstyrkan hos något tidigare jordenruntflygande plan. På söndagen landade de samtidigt på Labrador. Truman och Evans kommer att ta det mycket lugnt. De beräknar mellan 30 och 40 dagar för hela resan.

Sovjetrysk protest hos USA-regeringen

MOSKVA, söndag.

TT från NTB. Moskvaradions aftonsändning på söndagen kraftiga angrepp mot Förenta staterna med anledning av den demonstration som ägde rum i Washington för någon tid sedan, då massor av antiryska slagord riktades på ryska ambassaden. I radion framhölls att demonstrationen är ett led i vissa amerikanska kretsars kampanj mot Sovjetunionen, vilken går ut på att fullständigt omöjliggöra allt sovjet-amerikanskt samarbete. Den ryska ambassaden i Washington har protesterat hos amerikanska regeringen, heter det. Bevisligt Pravdas utrikespolitiske medarbetare Ivanov, att utrikespedartementet framburit en ursäkt till Sovjet och kategoriskt fördömt all dylik verksamhet.

Kock festtalade på Nordens dag

HELSINGFORS, söndag.

TT. Nordens dag firades på söndagen i Folkets hus i Helsingfors. Huvudtalet och festtalare var statsrådet Karin Kock, och bland de övriga inbjudna märktes svenska sändebudet i Helsingfors, minister Johansson, samt ledande personer inom socialdemokratiska partiet och socialdemokratiska kvinnoförbundet.

BÖÖK LEDER ÅTER SCHACK-TURNERINGEN

HELSINGFORS, söndag.

TT. Nordiska schacktumeringen fortsatte på söndagen. Resultat i landslagsklassen (segraren nämnes först): Gudmundsson, Island—Fred, Finland; Böök, Finland—Ásgeirsson, Island; Barda, Norge—Enevoldsen, Danmark. Poängställning (siffran inom parentes anger antalet hängpartier): 1) Böök, Finland, 5 (1). 2) Stoltz, Sverige, 6 (1/2 (2). 3) Carlsson, Sverige, 6 (1), 4) Enevoldsen, Danmark, 6 (1), 5) Lundin, Sverige, 5 (1), 6) Barda, Norge, 4 (1).

Drunkningsdöd hotar femtio tusen indier

— Privat till Dagens Nyheter. —

KALKUTTA, söndag.

UP. 50.000 människor i Chittagongdistriktet i östra Bengalen går en säker drunkningsdöd till möte, om de inte får omedelbar undsättning. Hittills regn, som kommer floderna att svämma över och stiga för var timme, har isolerat de olyckliga invånarna i området. Svälten härjar bland dem, och de livnär sig på blad och gräs och dricker av vattnet i floderna, som är fyllda av drunknade människor och boskap. Centralregeringen i Delhi förbereder undsättning med flyg för att kasta ned livsmedel.

Stort dollarlån söks av Italien

ROM, söndag.

TT från Reuter. Italien skall inom kort hos världsbanken ansöka om ett lån på 200 miljoner dollar. Lånet skall användas för återuppbyggnaden av järnvägarna och den tunga industrin i Norditalien.

Man beräknar att det tillsammans med den av Export-Import Bank nyligen beviljade kredien skall räcka för att få den italienska industrin på fötter igen.

Nazistäktenskap trasas sönder efter kriget

STUTTGART, söndag.

TT från Reuter. En kvarts miljon äktenskap i de fyra ockupationszonerna i Tyskland har upplösts sedan kriget slut. I Berlin är antalet skilsmässor i förhållande till befolkningen störst, nära även i det katolska Sydtyskland anhåller man om skilsmässa mer än någonsin tidigare. I Frankfurt t. ex. med 450.000 invånare beviljades förra året 2.605 skilsmässor.

De brådstörkade äktenskap som ingicks under nazistregimen, särskilt under kriget, går sönder i hundratusentals fall. För att skaffa så mycket kanonmat som möjligt uppmuntrade Hitlerregeringen till äktenskap genom att ge unga par penninghjälp, möbler och husgeråd. Sålunda förmåddes många att gifta sig i all hast i stället för att vänta till dess männen kommit i sådan ställning att de kunde försörja familjerna. Under kriget kunde äktenskap ingås utan de vanliga formaliteterna, och många gifte sig per telefon när bruddgummen icke kunde få permission. Det finns även många fall då kontrahenterna endast lärt känna varandra pr brev och gift sig pr telefon. De träffades först då mannen återvände från något krigsfångeläger. Under dessa omständigheter ingick parterna många gånger andra förbindelser, särskilt kvinnorna, och ockupationen, hungern och ensamheten har kommit många kvinnor att träda i förbindelse med medlemmar av ockupationsmyrkorna. Många äktenskap har också upplösts till följd av svårigheten att skaffa bostad.

I ETT TELEGRAM TILL TRYGVE LIE på söndagen kräver en av de högre religiösa ledarna i Sudan att det brittisk-egyptiska väldet i Sudan omedelbart skall upphöra.

Lätt Läcker Sommarmat

Kör Ralston Corn Flakes — för smakens skull

A. A. Milne

VEMS KVINNA? En sprudlande kvick roman från det moderna London. "... en sällsynt rolig bok." *Sydsv. Dagbl.*
Kr. 11: —, inb. 14: 50.

Agnes Newton Keith

LAND I LÅ. Livet i tropikerna skildrat av en kvick amerikanska. "... helt enkelt en läsekbok ..." *Sk. Dagbl.*
Kr. 11: —, inb. 14: 50.

Mary Jane Ward

ORMGROPEN. Ett amerikanskt sinnesjukhus sett inifrån. "En fascinerande bok! ... oförglömligt ..." *GHT*
Kr. 7: 50, inb. 10: 50.

Henry James

ETT KVINNOPORTRÄTT. En utsökt underhållande roman från den tid då amerikanerna började "upptäcka" Europa. *Klassiker på modet!*
Kr. 15: —, inb. 19: —.

Samuel Rogers

DET FÅR NI ÅNGRA. Thriller med rafflande intrig, fylld av kusliga överraskningar. — "... ett toppiks inom genren." *Sk. Dagbl.*
Kr. 7: —.

Erin Samson

CLAIRE. En betagande kärleksberättelse i fransk miljö. "...en ganska ocmotstandlig bekantskap ..." *St.-T.*
Kr. 10: —, inb. 15. 50.

Betty MacDonald

ÄGGET OCH JAG. En av årets roligaste och spetsigaste böcker. Kommer som film i höst. — "En kvinnlig Wodehouse." *Sv. Dagbl.*
Kr. 8: 50, inb. 12: —.

Lin Taiyi

GULDMYNTET. Problemet man—kvinna ur modern kinesisk synpunkt. "... en stor och betydande ..oman." *Sk. Dagbl.*
Kr. 12: 50, inb. 15: 75.

Milton Waldman

ELISABET och LEICESTER Strålande vacker historisk roman om "jungfrudrottningen" och hennes älskare. Ett helt tidevarv i romanform.
Kr. 9: —, inb. 12: 50.

Peter Cheyney

ÄN SEN DÅ? Ett fynd för varje älskare av spännande "deckare". Privatdetektiven Slim Callaghan är i högform!
Kr. 7: 50.

LJUS

Egyptier stoppade holländsk truppbåt

KAIRO, söndag.

UP. Egyptiska arbetare och studenter hindrade på lördagen genom en blockad med lående och hyrda småbåtar ett holländsk truppfartyg att komma in i Port Said hamn. "Armadan" leddes av arabiska och indonesiska togdomsledare, som ledde tropen: "Nej med ett imperialistiska Holland!" Ett förstafartyg stormades av demonstranterna, och en många förmodenheter vräktes över bord.

EN MINDRE JORDBAVNING märktes i åtskilliga städer i Mellersta Västern strax före kl. 22, lokal tid, på lördagskvällen. Skalven fortsatte i flera minuter, meddelas från Chicago.

Utlands NYTT i korthet

NYA MAXIMIPRISER PÅ TRA kungjordes på söndagen av danska prisdirektoratet. Ökningen uppgår till 33 procent. Priset på svenskt och finskt trä har tredubblats sedan tiden före kriget, och även fraktierna har gått upp kraftigt. Virket importen går mycket långsamt. Från Finland t. ex. har Danmark fått blott hälften av vad som beställts, meddelar bönsen.

EN FARTYGSKOLLISION i avår dimma har inträffat mellan det amerikanska fartyget "William M. Rayburn" och den danska ångaren "Lotta Dan", som är på väg från Philadelphia till Köpenhamn. Kollisionen ägde rum utanför Newfoundland. Båda fartygen skadades svårt i fören och söker nödhamn i St:t Johns på Newfoundland.

HAIFA SKAKADES av en explosion på söndagen då en ammunitionslastad bil störtade nedför det branta berget Carmel. Fyra maskerade män kastade sig ur i sista ögonblicket sedan de gjort fruktlösa försök att hejda bilen. I Haifa krossades fönsterrutorna inom 300 meters radie och en människa blev allvarligt skadad. Sprängämnena var förmodligen avsedda för sabotageaktioner. (UP).

ARBETET MED GRANSDRAGNINGEN vid Jänäkoski började den 1 augusti. Det utfördes av två finsk-ryska gränskommissioner. Gränslinjen kommer att bli 8 meter bred och dras i en rät linje. Om vädret är drägligt kan arbetet fullföljas under denna månad. Enligt avtalet skall hela arbetet vara klart i december månad.

MASSMORDET VID LUCCA i Italien på 200 kvinnor och barn har nu klarlagts av italienska polisen efter nära tre års arbete. Massmordet utfördes av tyska SS- och den fascistiska svarta brigaden. Tjugutalta av mördarna har arresterats.

Gott samförstånd...

Senior och junior ha valt kvalitetsmärket för raktvårar.

Båda äro överens: det ska vara Colgate raktvål vid rakningen! Colgate har under generationer varit och är fortfarande toppmärket bland raktvåar. Dess små bubbliga lödder tränger effektivt in mellan skäggstrån och mjukar upp dem. Hyveln har sedan ett lätt arbete, och rakningen blir effektiv och smärtfri. Välj Colgate — för garanterad kvalitet, dryghet och ekonomi!

10 poäng. Utan hyfsn. Med blå lyshylsa.

PRÖVA PALMOLIVE – det garanterade rakbladet!

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.